

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/64/2017
Identifikačné číslo spisu: 5113206632
Dátum vydania rozhodnutia: 23.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5113206632.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Y. Y. W., so sídlom kancelárie ul. G. XX, XXX XX Z., správcu konkurznej podstaty úpadcu Ing. Jána Kriška, nar. 12.05.1957, bytom Záhradná 172/11, 031 05 Liptovský Mikuláš, zastúpeného právnym zástupcom Mgr. Ľubomírom Kadurom, advokátom, so sídlom ul. Republiky 16, 010 01 Žilina, proti žalovanej: N. J. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. J. XXXX/X, XXX XX I. T., zastúpenej právnou zástupkyňou JUDr. Ivetou Ďurčaťovou, advokátkou, so sídlom Kollárova 35, 036 01 Martin, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, v konaní o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 23. júna 2016, č. k. 14CoKR/11/2015-93, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 23. júna 2016, č. k. 14CoKR/11/2015-93 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 17. marca 2015, č. k. 5Cbi/19/2013-63, z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Žilina, na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 17.03.2015, č. k. 5Cbi/19/2013-63, určil, že právny úkon - Darovacia zmluva zo dňa 08.07.2010, uzatvorená medzi žalovanou Ing. J. Y., rod. W. a úpadcom - Ing. Jánom Kriškom, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX na Katastrálnom úrade, Správa katastra Liptovský Mikuláš, katastrálne územie Liptovská Ondrašová - parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape: KN - parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 222 m², KN - parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 78 m², KN - parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 52 m², KN - parcela č. XXX/X - záhrada o výmere 457 m², KN - parcela č. XXX/X - záhrady o výmere 236 m², rodinný dom, číslo súpisné XXX, postavený na parcele č. XXX/X, všetky nehnuteľnosti v podiele 4/7, sú voči veriteľom úpadcu neúčinné. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť do všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu čiastku 61.142,86 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť trovy právneho zastúpenia v sume 278,60 Eur žalobcovi k rukám právneho zástupcu žalobcu, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Okresný súd dospel k záveru, že vo veci sú naplnené všeobecné a osobitné podmienky odporovateľnosti v konkurze. Posudzovaný napadnutý právny úkon, možno podľa súdu prvej inštancie posúdiť ako právny úkon bez primeraného protiplnenia v zmysle § 58 ZKR (nakoľko išlo o bezodplatný právny úkon), ako aj ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR. Podľa okresného súdu je nepochybné, že úpadca Ing. Jána Kriška a žalovaná sú súrodenci a teda blízkymi a spriaznenými osobami v zmysle § 9 ods. 2 ZKR. Okresný súd zdôraznil, že kľúčovým pre rozhodnutie veci sa javilo vyhodnotenie dôkazov predkladaných žalovanou na preukázanie jej tvrdenia, že napadnutý právny úkon nebol vykonaný s úmyslom ukrať veriteľov a že nešlo o úkon bez primeraného protiplnenia, ale v skutočnosti o vyrovnanie poskytnutých pôžičiek. Okresný súd konštatoval, že žalovaná ohľadne svojich tvrdení neunesla dôkazné bremeno a zdôraznil, že v zmysle § 60 ods. 2 ZKR, je možné predpokladať úmysel dlžníka ukrať svojich veriteľov, ako aj vedomosť žalovanej o tomto úmysle, ak sa nepreukáže opak.

3. Okresný súd vyhodnotil žalovanou predkladané dôkazy ako nedôveryhodné. Súd dodal, že žalovanou predložené Potvrdenie o vrátení časti pôžičky z 16.07.2010, je súkromnou listinou, ktorej obsah je potrebné preukazovať. Ako nedôveryhodnú a účelovú, okresný súd vyhodnotil aj výpoveď svedka Ing. Krišku, vedenú snahou pomôcť v spore svojej blízkej osobe. Z hľadiska dôveryhodnosti tvrdenia o údajnej odplatnosti napadnutej Darovacej zmluvy, je podľa okresného súdu potrebné poukázať najmä na fakt, že v napadnutom právnom úkone (na ktorom boli legalizované podpisy a bol zaregistrovaný vo verejnom registri - katastri nehnuteľností), o údajných zmluvách o pôžičkách, ani o žalovanou tvrdenej skutočnosti čiastočného vyrovnania poskytnutých pôžičiek, niet žiadnej zmienky.

4. Prvoinštančný súd poukázal na to, že pri právnych úkonoch bez primeraného protiplnenia, je možno úspešne odporovať právnym úkonom, ktoré boli urobené počas jedného roka pred začatím konkurzného konania, v prípade právnych úkonov urobených v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom (ako je to v posudzovanom prípade), tiež tým právnym úkonom, ktoré boli urobené počas troch rokov pred začatím konkurzného konania. Ak napádaný právny úkon bol urobený v roku 2010 a konkurzné konanie začalo v roku 2012, tak okresný súd konštatoval, že v zmysle § 58 ods. 3 ZKR, takémuto právnemu úkonu ako úkonu bez primeraného protiplnenia, je možné po vyhlásení konkurzu úspešne odporovať. Pokiaľ ide o uplatnenie odporovacieho práva v zmysle § 60 ZKR, kedy možno úspešne odporovať právnym úkonom urobeným počas piatich rokov pred začatím konkurzného konania, tak okresný súd tiež konštatoval, že toto časové hľadisko v konkrétnom posudzovanom prípade napádaný právny úkon nepochybne spĺňal. Okresný súd preto dospel k záveru, že žalobcom uplatnenému odporovaciemu právu je možné vyhovieť a napádaný právny úkon možno podradiť pod skutkovú podstatu § 58, ako aj § 60 ZKR, ako právny úkon bez primeraného protiplnenia, rovnako ako aj ukracujúci právny úkon. Preto súd prvej inštancie návrhu žalobcu vyhovel a určil neúčinnosť napádaného právneho úkonu voči konkurzným veriteľom.

5. V odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie, je ďalej uvedené, že medzi stranami nebola sporná hodnota veci, ktorá odporovateľným právnym úkonom bola prevedená z majetku dlžníka. Hodnota prevedených nehnuteľností, bola určená pri následnom prevode nehnuteľností znaleckým posudkom č. 20/2011, znalkyne Ing. Dany Piatkovej, na sumu 107.000,- Eur. Takže podielu 4/7, ktorý bol prevedený napadnutým právnym úkonom, zodpovedá hodnota vo výške 61.142,86 Eur, ktorú ako peňažnú náhradu v zmysle § 63 ods.1 ZKR, okresný súd zaviazal zaplatiť žalovanú do všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu. Okresný súd zdôraznil, že hoci v záverečnom návrhu na pojednávaní dňa 17.03.2015, právna zástupkyňa žalovanej namietala, že nie je preukázaná výška nároku, ktorý si uplatňuje žalobca, lebo tento vychádza zo znaleckého posudku z iného obdobia, ako bol vykonaný napadnutý právny úkon, žalovaná sama vo vyjadrení na č. l. 24 spisu uviedla, že žalovaná spolu s úpadcom mali za to, že hodnota darovacou zmluvou prevádzaného spoluvlastníckeho podielu, zodpovedá približne časti pôžičky vo výške 66.397,84 eur (2.000.000,- Sk). Preto okresný súd mal za to, že ak sama žalovaná považovala prevádzaný spoluvlastnícky podiel za hodnotnejší ako žalobcom uplatnená suma, okresný súd nemá dôvod spochybňovať výšku uplatneného nároku a vykonávať k nemu ďalšie dokazovanie.

6. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 23.06.2016, č. k. 14CoKR/11/2015-93, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcovi náhradu trov

odvolacieho konania nepriznal.

7. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, v prvom rade k prejednaniu odvolania žalovanej bez nariadenia ústneho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 25.05.2016, č. k. 14CoKR/11/2015-89, s tým, že podľa § 156 ods. 1, 3 O. s. p., bolo miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, oznámené na úradnej tabuli krajského súdu v lehote najmenej piatich dní pred jeho vyhlásením a na internetovej stránke Krajského súdu v Žiline.

8. Krajský súd v Žiline za aplikácie § 219 ods. 2 O. s. p., sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach naň odkázal. Odvolací súd primárne uviedol, že pri posudzovaní rozsudku okresného súdu v spojení s odvolacími dôvodmi žalovanej obsiahnutými v písomnom podaní zo dňa 04.05.2015, bolo nevyhnutné prihliadať k § 118a ods. 1 O. s. p. Z obsahu spisu a postupu okresného súdu je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že prvé pojednávanie sa vo veci uskutočnilo dňa 04.01.2014. Podľa obsahu predvolania na toto pojednávanie (č. l. 33 a nasl. spisu), boli účastníci poučení, okrem iného aj v zmysle § 118a O. s. p. Zo zápisnice z tohto, v poradí prvého pojednávania vo veci, podľa odvolacieho súdu nevyplýva, že by do jeho skončenia žalovaná uplatnila námietku, ktorú uplatnila neskôr na pojednávaní dňa 17.03.2015 (č. l. 59 a nasl. spisu), v zmysle ktorej uviedla: „nie je riadne preukázaná výška nároku, ktorý si uplatňuje navrhovateľ, lebo tento vychádza zo znaleckého posudku z iného obdobia, ako bol vykonaný napadnutý právny úkon“ (č. l. 60 spisu). Ak žalovaná neuviedla a nepreukázala žiaden dôvod zákonnej výnimky vyplývajúcej z § 118a ods. 2 O. s. p., pre ktorý by sa malo na túto žalovanou novo tvrdenú skutočnosť v podobe ďalšej argumentácie prihliadať, tak odvolací súd uzavrel, že okresný ako ani krajský súd, nemohli túto námietku žalovanej vziať do úvahy. Krajský súd následne nevyhodnotil ako relevantnú odvolaciu námietku žalovanej v tom smere, že okresný súd nesprávne vychádzal pri uloženej povinnosti žalovanej zaplatiť do všeobecnej konkurznej podstaty čiastku vo výške 61.142,86 Eur, ktorá sa rovná jej spoluvlastníckemu podielu 4/7 na predmetných nehnuteľnostiach, z ceny určenej znaleckým posudkom č. 20/2011 Ing. Dany Piatkovej, ktorá znalkyňa určila cenu prevádzaných nehnuteľností v čase ich predaja. V súvislosti s uvedenou argumentáciou, krajský súd poukázal na argumentáciu okresného súdu, že medzi stranami nebola sporná hodnota veci.

9. Odvolací súd taktiež uviedol, že žalovaná v odvolaní ďalej argumentovala, že medzi úpadcom a ňou, nešlo o bezodplatný právny úkon, ale o kompenzáciu časti pôžičky, čo žalovaná ako veriteľka úpadcovi aj písomne potvrdila ako doklad v spise. Pred samotným darovaním spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti, t. j. pred znížením majetku úpadcu, tomuto právnomu úkonu, predchádzalo zväčšenie jeho finančných prostriedkov o poskytnuté prostriedky žalovanou. Mala za to, že nebolo preukázané, že by darovaním skutočne došlo k zmenšeniu majetku úpadcu o hodnotu darovaného spoluvlastníckeho podielu. Zvýraznila, že úpadcovi boli poskytnuté značné finančné prostriedky. V súvislosti s touto argumentáciou žalovanej, krajský súd konštatoval, že okresný súd sa ňou v dostatočnom rámci zaoberal a v rámci písomného vyhotovenia rozsudku osobitne zdôraznil, že napádaný právny úkon, bol vykonaný medzi blízkymi osobami, preto v zmysle § 58 ods. 2 ZKR sa úpadok dlžníka v čase vykonania právneho úkonu prezumuje, ak sa nepreukáže opak. Krajský súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že ak by účelom žalobou napadnutého právneho úkonu mala byť okrem prevodu vlastníckeho práva aj úhrada záväzku započítaním, bolo by logické, aby právny úkon nebol uzatvorený ako bezodplatný ale ako odplatný právny úkon.

10. Krajský súd ďalej konštatoval, že ostatná argumentácia žalovanej v odvolaní bola totožná s argumentáciou, ktorá bola poskytnutá v konaní pred súdom prvej inštancie v relevantnom štádiu konania a okresný súd sa v dostatočnom rámci, argumentáciou žalovanej zaoberal. V zhode so záverom okresného súdu potom odvolací súd konštatoval, že žalobcom uplatnenému odporovaciemu právu bolo možné vyhovieť a napádaný právny úkon možno podradiť pod skutkovú podstatu § 58, ako aj § 60 ZKR, ako právny úkon bez primeraného protiplnenia, rovnako ako aj ukracujúci právny úkon. Preto bolo možné žalobe vyhovieť a určiť neúčinnosť napádaného právneho úkonu voči konkurzným veriteľom.

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu, podala dovolanie žalovaná, pretože súdy oboch inštancií

nesprávnym procesným postupom jej znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Dovolateľka v dovolaní uplatnila aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., pretože má za to, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Žalovaná v podanom dovolaní poukázala na argumenty, ktoré predkladala pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom, a preto má za to, že konajúce súdy, sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nevysporiadali s dôkazmi, ktoré v priebehu konania predložila a ani s jej tvrdeniami. Žalovaná dodala, že v priebehu rokov 2005 až 2010, úpadcovi na základe ústnych zmlúv o pôžičke, prenechala peňažné prostriedky, ktoré sa jej úpadca zaviazal vrátiť. Vzhľadom na to, že úpadca nemal peňažné prostriedky na vrátenie pôžičiek, navrhol žalovanej, že na ňu prevedie jeho spoluvlastnícky podiel na dotknutých nehnuteľnostiach. Darovacou zmluvou zo dňa 08.07.2010, úpadca daroval žalovanej svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam v zmysle ich dohody, ako kompenzáciu vrátenia časti poskytnutých finančných prostriedkov tak, ako to vyplýva z predložených dokladov a hlavne z účtovníctva úpadcu. Žalovaná má za to, že v danom prípade nešlo o bezodplatný právny úkon, ale o kompenzáciu časti pohľadávok - pôžičiek, čo preukazuje aj písomné potvrdenie, nachádzajúce sa v súdnom spise.

13. Podľa dovolateľky je zrejmé, že pred samotným darovaním spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam, t. j. pred žalobcom tvrdeným znížením úpadcovho majetku, tomuto právnomu úkonu predchádzalo zväčšenie jeho finančných prostriedkov o poskytnuté finančné prostriedky žalovanou. Z odporovaného právneho úkonu preto žiaden prospech nemala. V danom prípade je podľa žalovanej podstatná aj ďalšia skutočnosť, že žalovaná spolu s druhou spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností, predala tieto nehnuteľnosti, pričom celý výťažok z predaja bol poskytnutý úpadcovi na úhradu dlžných leasingových splátok (tieto skutočnosti sú preukazované účtovníctvom úpadcu). Žalovaná preto uviedla, že úpadcovi poskytovala peňažné prostriedky nielen pred uzatvorením darovacej zmluvy ale aj po uzatvorení darovacej zmluvy, a to výťažok z predaja predmetných nehnuteľností s tým, že mala za to, že všetky úpadcove záväzky sú vysporiadané.

14. Žalovaná má naďalej za to, že v priebehu konania bola nesprávne ustálená hodnota prevádzaných nehnuteľností, nakoľko žalovaná už vo vyjadrení k žalobe, nárok uplatnený žalobou ako celok neuznala.

15. Odvolací súd podľa dovolateľky nevyhodnotil ani jej námietku, že v priebehu konania pred prvoinštančným súdom nebolo preukázané, že by darovaním došlo k zmenšeniu majetku úpadcu o hodnotu darovaného spoluvlastníckeho podielu. Z účtovníctva úpadcu predloženého v konaní vyplynulo, že úpadcovi boli poskytnuté finančné prostriedky v značnej výške, skutočnosťou, odkiaľ mal predmetné finančné prostriedky, resp. kto mu ich poskytol (keď neuznal hotovostné vklady), sa konajúce súdy nezaoberali. Žalovaná v dovolaní opätovne poukázala na to, že poskytnuté finančné prostriedky, nie sú evidované ako záväzky voči iným veriteľom, neboli ani v konkurze prihlásené, pretože úpadcovi okrem žalovanej ako jeho sestry, by nikto neposkytol finančné prostriedky, bez toho aby ich vrátenie bolo zabezpečené minimálne záložným právom. V napadnutom rozhodnutí podľa žalovanej rovnako absentuje vyhodnotenie tej skutočnosti, že celý predmet leasingu ostal vo vlastníctve veriteľa.

16. Na podporu svojich tvrdení žalovaná poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.06.2016, sp. zn. 4Obdo/43/2015, ktorý v spore žalobcu totožného v tomto spore, proti žalovanej Dagmar Kriškovej, o neúčinnosť právneho úkonu, rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13CoKR/43/2014-137, zo dňa 25.03.2015 a rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k. 5Cbi/20/2013-98, zo dňa 14.01.2014, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podľa tohto rozhodnutia je zrejmé, že pokiaľ žalovaná namietala v celom rozsahu uplatnený nárok, nemožno dospieť k záveru, že nerozporovala hodnotu prevádzaného spoluvlastníckeho podielu s tým, že posudzovaním námietky, že k ukráteniu veriteľov v dôsledku uhrádzania značných peňažných súm žalovanou nedošlo, sa vôbec nezaoberal.

17. Žalovaná preto žiada dovolací súd, aby napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 23. júna 2016, č. k. 14CoKR/11/2015-93 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 17. marca 2015, č. k. 5Cbi/19/2013-63, zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Žilina, na ďalšie konanie.

18. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že odvolací súd správne poukázal na to, že žalovaná nevzniesla námietku ohľadom výšky uplatneného nároku na peňažné plnenie na prvom pojednávaní, ale až na nasledujúcom dňa 17.03.2015. Rovnako sa odvolací súd dostatočne vysporiadal s argumentáciou žalovanej, že napadnutá darovacia zmluva nebola bezodplatným právnym úkonom, ale kompenzáciou pôžičky. V nadväznosti na tieto závery, má žalobca za to, že nie je možné dospieť k záveru, že by súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili žalovanej, aby uskutočnila svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalobcu rovnako nie sú splnené ani podmienky na konanie o dovolaní podľa § 421 C. s. p. Preto žalobca navrhuje, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol, resp. ako nedôvodné zamietol.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

20. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

21. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

22. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

23. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

24. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania v rozhodovanom spore dovolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, ako má dovolateľ svoje dovolanie odôvodniť.

27. Podľa § 428 C. s. p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

28. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

29. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

30. Dovolací súd je v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana a nie je možné vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania. V porovnaní s pôvodnou právnou úpravou (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.), súčasná právna úprava už neumožňuje súdu prihliadať na vady zmätočnosti ex offio. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1420).

31. Dovolací súd je pri rozhodovaní o dovolaní viazaný jednotlivými dovolacími dôvodmi tak, ako ich dovolateľ vymedzil vo svojom dovolaní (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.).

32. Viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi je úzko spätá s uplatňovaním dispozičného princípu, ako jedného zo základných princípov sporového konania (čl. 7 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

33. Dovolateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 C. s. p. a zároveň aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

34. V prvom rade je potrebné poukázať na skutočnosť, že o tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.).

35. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b) vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne, c) uviesť, ako by mala byť

táto otázka správne riešená.

36. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. totiž predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

37. Súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.; nevymedzí právnu otázku, ktorú v rozhodovacej praxi dovolací súd ešte neriešil; dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade, nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Preto bez vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa. V opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

38. Dovolací súd konštatuje, že žalovaná v podanom dovolaní nešpecifikovala právnu otázku a neuviedla, ako by mala byť otázka správne riešená. Keďže absentuje vymedzenie právnej otázky, ktorú v rozhodovacej praxi dovolací súd ešte neriešil, nemôže dovolací súd uskutočniť meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (ako ani súdu prvej inštancie) podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

39. Vychádzajúc z vyššie uvedených právnych záverov, dovolací senát v tomto spore posudzoval prípustnosť dovolania žalovanej iba z hľadiska ňou tvrdenej procesnej vady podľa § 420 písm. f/ C. s. p.; v rámci dovolacieho prieskumu teda nepristúpil (z už vyššie uvedených dôvodov ani nemohol pristúpiť), k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia dovolateľky, že jej mimoriadny opravný prostriedok je prípustný tiež podľa § 421 písm. b/ C. s. p.

40. Dovolateľka prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. právne vymedzila tým, že súdy oboch inštancií nesprávnym procesným postupom znemožnili žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za naplnenie nesprávneho procesného postupu, znemožňujúceho žalovanej uskutočňovať jej patriace procesné práva uviedla žalovaná, že súdy oboch inštancií, sa v odôvodnení svojich rozhodnutí nevysporiadali s dôkazmi, ktoré v priebehu konania predložila a ani s jej tvrdeniami.

41. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

42. Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti natolko závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonomnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje

svoju vôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojo vôľe sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje stranám sporu posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o spore. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

43. V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 O. s. p.).

44. Dovolací súd zdôrazňuje, že podľa záverov zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu vyššie uvedeného stanoviska; vzhľadom na to treba toto stanovisko považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po uvedenom dni (uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu zo dňa 19.04.2017, sp. zn. 1VCdo/2/2017).

45. V danom prípade odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie), dáva podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva s poukazom rozsudok ESĽP S. proti Rusku z 23. júla 2009.

46. Je nesporné, že také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nie je podľa predstáv strán sporu, nezakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Je rovnako nesporné, že podľa subjektívneho názoru strán sporu nedostatočné odôvodnenie nezakladá nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bolo znemožnené strane uskutočňovať jej patriace procesné práva, avšak to až do toho momentu, kým postup súdu nedosiahne takú intenzitu, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces.

47. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd za aplikácie § 219 ods. 2 O. s. p., sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu a v podrobnostiach naň odkázal. Odvolací súd primárne uviedol, že pri posudzovaní rozsudku okresného súdu v spojení s odvolacími dôvodmi žalovanej obsiahnutými v písomnom podaní zo dňa 04.05.2015, bolo nevyhnutné prihliadať k § 118a ods. 1 O. s. p. Odvolací súd ustálil, že prvé pojednávanie sa vo veci uskutočnilo dňa 04.01.2014, na ktorom žalovaná neuplatnila námietku výšky uplatneného nároku s tým, že žalovaná takúto námietku uplatnila neskôr, a to na pojednávaní dňa 17.03.2015. Odvolací súd sa preto s takto neskôr vznesenou námietkou nezaoberal, pretože podľa jeho názoru žalovaná nepreukázala žiaden dôvod zákonnej výnimky vyplývajúcej z § 118a ods. 2 O. s. p., pre ktorý by sa mal odvolací súd s takouto námietkou zaoberať.

48. Dovolací súd zdôrazňuje, že žalovaná v priebehu celého konania pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom, popierala uplatnený nárok. Žalovaná nielen v podanom odvolaní, ale aj v dovolaní, zdôraznila, že už v samotnom vyjadrení k žalobe, nárok uplatnený žalobou ako celok neuznala. Z tohto dôvodu nemožno prisvedčiť záveru odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie), že by žalovaná nenamietla, okrem iných skutočností, aj výšku uplatneného nároku včas. Inými slovami, nemožno takémuto vyjadreniu žalovanej pripísať iný význam, ako z neho logickou dedukciou vyplýva, nakoľko iný výklad založený na domnienke, je pre odôvodnenie súdneho rozhodnutia neprijateľný.

Odkaz odvolacieho súdu na ust. § 118a O. s. p., je preto za danej procesnej situácie nedôvodný. Keďže odvolací súd spolu so súdom nižšej inštancie, nevenovali pozornosť rozporovanej výške plnenia uplatnenej žalobným návrhom, v odôvodnení oboch konajúcich súdov, preto prirodzene absentuje relevantné odôvodnenie, týkajúce sa výšky uplatneného plnenia.

49. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že pochybením odvolacieho súdu z dôvodu, že dostatočne neodôvodnil svoj záver vyplývajúci z vyjadrenia žalovanej k podanej žalobe, resp. námietke výšky plnenia uplatnenej žalobou, došlo k porušeniu základného práva dovolateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. V dôsledku procesného postupu odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, keďže odvolací súd aplikoval postup podľa § 219 ods. 2 O. s. p. a odkázal na rozhodnutie súdu nižšej inštancie, tak došlo k porušeniu práv žalovanej na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Zistená procesná vada konania zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť, pretože rozhodnutia vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôžu byť považované za správne.

50. Najvyšší súd Slovenskej republiky, vzhľadom na dôvodnosť dovolania, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Pretože dôvody, pre ktoré bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozhodnutie súdu prvej inštancie a nápravu možno dosiahnuť iba zrušením odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil Okresnému súdu Žilina ako súdu prvej inštancie, na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

51. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

52. Súd prvej inštancie je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

53. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.